

החמיד שהתבונן במאמר

חמידות על חוף הים

פרק נוסף משיחות הקודש

של הרבי הריי"צ מתחילת שנת תש"ז

מוגש ע"י הרב ברוך שלום כהן
בעריכת י. בן ברוך

**שיחת ליל שבת חול המועד
פוכות תש"ז**

**שירידת הנשמה שלכם בגוף
תהיה בהצלחה!**

(בסעודה זו נכחו תלמידי התמימים שניצלו מהמלחמה והגיעו משאנחאי (בחדש אלול תש"ו), כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) שליט"א כתב להם כמה מכתבים בהם ביאר להם את כוונת בואם לארצות הברית שהיא ירידת הנשמה למטה, וירידה זו היא צורך עליה, ועתה בבואם לכאן פנה אליהם כ"ק אדמו"ר שליט"א ואמר להם (את תוכן הדברים פנים אל פנים):

הרבי (אדמו"ר הזקן) היה מקושר אל המגיד (לאחר הסתלקותו) וגם אל הרמ"מ מהאראדק, וכאשר הרבי (אדמו"ר הזקן) נתפרסם בתור מנהיג, זה היה עוד בחיי הרמ"מ מהאראדק, הוא כבר החל אז להנהיג בעצמו סדר, והיו לו הרבה מקושרים.

פעם בעת שהתקבצו אליו המקושרים שלו, אמר להם: ברוך בואכם צלחה, אשר ירידת הנשמה שלכם למטה בגוף תהיה בהצלחה!

אשר על ידי עבודה של הארת הנשמה

ברוך השם! קניתי עגלה עם עצים ובעלת הבית שלי ("בעל-הבית'סטעי") הבעירה את התנור ונהיה חם בבית ולילדים יש מה לאכול. הרי על ידי זה שאומר "ברוך השם" – "געלויבט דער אויבערשטער", נשלמת הכוונה של ירידת הנשמה למטה.

עצמות אין סוף אינו מתענג מעולם האצילות או למעלה מאצילות, התענוג של עצמותו ית' הוא מהארת הנשמה למטה על ידי עבודתה בתורה ומצוות, אשר על ידי זה נעשה עליה בכל העולמות, עצמות אין סוף מתענג מהחידוש שנעשה על ידי ירידת הנשמה למטה.

להבין את הכוונה הפנימית

(כ"ק אדמו"ר [מהוריי"צ] שליט"א פנה אל תלמידי התמימים משאנחאי, ואמר להם: עברו עליכם הרבה יסורים, אך צריכים אתם להבין ולהרגיש מהי הכוונה הפנימית בזה (בביאתכם לכאן), צריכים אתם לידע מה פעלתם, ומה יכולים אתם לפעול.

שהשם יתברך יעזור לכם בגשמיות – אשר הגשמיות של יהודי היא רוחניות, וכן יעזור לכם ברוחניות להשלים את הכוונה של ירידת הנשמה בגוף, אשר עצמותו ית' והתורה רוצים מכם!

היורדת למטה ומתלבשת בגוף, הרי היא פועלת עילוי בעצם הנשמה בשורש שרשה כפי שהיא מושרשת.

שיחה מיוחדת מהרבי הרש"ב

ישנה שיחה חזקה ("א שטארקע רייד") מאבי (הרבי הרש"ב), המתחילה: "כל הנשמות מושרשות בהעצמות", בשיחה זו הוא מונה את מדריגות הנשמה בעת ירידת הנשמה למטה: אצילות, בריאה, יצירה עשיה, עד עולם הזה התחתון. ועל ידי העבודה של הארת הנשמה כאן למטה נעשה עילוי בעצם הנשמה בשורש שרשה, כמו שהיא בעצמות אין סוף.

ואף שיכולים אתם לשאול: איך הוא זה? באם ע"י ירידת הנשמה למטה והתעסקותה עם אגודה של פשתן ("א בינטעל פלאקס"), או עם שק של "ברווקע" (מין לפת) האם על ידי זה נעשה עליה בעצם הנשמה?! אך אל תשאלו כל קושיות, כך הוא העניין!

התענוג של עצמותו ית'

כאשר שני יהודים נפגשים בשוק, ואחד שואל את השני: מה נשמע? והוא עונה לו:

אזהרה גדולה לא לגלות אודות הבעל שם טוב

ר' ברוך אביו של רבינו הזקן היה גאון גדול, והדוד (של אדמו"ר הזקן) ר' יוסף יצחק היה גאון מפורסם – הוא היה ראש ישיבה בוויטבסק, שניהם (ר' ברוך ור' יוסף יצחק) היו מקושרים אל הבעל שם טוב, אך הם היו מזהירים באזהרה גדולה לא לגלות לרבי (אדמו"ר הזקן) אודות הבעל שם טוב.

הרבי (אדה"ז) אהב מאד את השדה, לאביו ר' ברוך היו באים עוברים ושבים אלו היו שלוחים של הבעל שם טוב, אך הם התחזו לאנשים פשוטים והיו עוסקים במלאכות פשוטות, כיון שלא רצו ליהנות מסעודתו של חבירו. הם היו באים (לביתו של ר' ברוך) למסור הדרכות כיצד להדריך את רבינו הזקן, אך היו מזהירים לא לספר לאדמו"ר הזקן אודות הבעל שם טוב.

גם בתקופה שלאחר הסתלקותו של הבעל שם טוב – אצל המגיד ממעזריטש, עדיין העלימו את הכל מאדמו"ר הזקן, כי רצו שהוא יגיע לזה בכח עצמו.

כשתגדל תדע עד כמה שלא יודעים!

כפי הידוע היתה לרבינו הזקן הצלחה גדולה בלימוד עוד בימי ילדותו, עוד לפני שהוא ידע מי הוא.

כאשר רבינו הזקן התבגר וכבר היה יכול ללמוד הרבה הוא הגיע לוויטבסק, הוא ידע שדודו ר' יוסף יצחק הוא גאון נעלה, אך הנהגתו של ר' יוסף יצחק היתה אצלו לפלא.

– ר' יוסף יצחק היה בעל לב נשבר, הוא היה נוהג להתפלל באריכות, עד ש(גם) תפילת מנחה היתה אורכת אצלו כמה שעות, וכן תפילת ערבית. ובעת תפילתו היה בוכה הרבה –

וכאשר רבינו הזקן ראה איך שדודו בוכה הרבה מאד, היה זה אצלו לפלא, ושאל את דודו ר' יוסף יצחק: מהו זה?!

ור' יוסף יצחק השיב לו: כאשר תגדל תדע עד כמה שלא יודעים!

פשיטות העצמות מתגלה באיש פשוט!

כאשר רבינו הזקן הגיע למעזריטש הוא

ראה שאצל גדולי התלמידים היה מוקשה התנהגותו של הרב המגיד לקרב את האנשים הפשוטים, המגיד היה מקרב את האנשים הפשוטים והיה קורא להם בכינוי שם ר' פלוני וכ'.

מאוחר יותר ביאר רבינו הזקן: אשר באמת הרי אפילו אלו שיש להם ידיעה (באלקות), גם הם לא יודעים! אך צריך להתייגע רבות כדי לדעת עד כמה איננו יודעים, כי "תכלית הידיעה שלא נדעך". אמנם איש פשוט עם האמונה הפשוטה שלו מגיע לזה מיד!

אלא שלפני הבעל שם טוב לא ידעו מזה, וכאשר הבעל שם טוב הגיע הוא פקח את עיניו, ואמר: פשיטות העצמות מתגלית בעבודה הפשוטה של איש פשוט!!!

יהודי אינו הולך לבד!

(אחר כך פנה כ"ק אדמו"ר [מהוריי"צ] שליט"א אל תלמידי התמימים משאנחאי, ואמר להם:)

כל תנועה קלה של יהודי היא בהשגחה פרטית, אתם הייתם במקומות רבים. יהודי אינו הולך לבד, מובילים אותו (מלמעלה) בהשגחה פרטית: ובכל מקום צריך לפעול, והשם יתברך יצליח אתכם.

שיחת יום שבת חול המועד סוכות תשי"ז

החסיד שהתבונן במאמר חסידות על חוף הים

(המסובים ניגנו את הניגון הידוע של החסיד ר' זלמן זלאטאפאלסקי, כשסיימו את הניגון, אמר כ"ק אדמו"ר [מהוריי"צ] שליט"א:)

בהיותי במענטאן (בשנת תרע"א) לקח אותי כ"ק אדמו"ר [אדמו"ר מהוריי"ב] והראה לי היכן ישב ר' זלמן זלאטאפאלסקי על כיף ימא [על חוף הים] וניגן ניגון זה, ובשעת מעשה התבונן במאמר חסידות ששמע מהרבי מהר"ש.

ר' זלמן הגיע אז למענטאן לבקר את אבי [אדמו"ר מהוריי"ב]. היה זה בחורף, והוא הגיע אז עם מעיל פרווה ("א פוטערנע שובע") – על אף שבמענטאן מזג האוויר הוא חם גם בחורף – ר' זלמן התיישב על ספסל וניגן את

הניגון בדביקות תוך כדי שהוא מתבונן במאמר חסידות של הרבי מהר"ש.

ר' זלמן לא ידע שכאן לא רחוק גר אבי [אדמו"ר מהוריי"ב] כשעבר אבי דרך מקום זה, ראה את ר' זלמן איך שהוא יושב ומנגן את הניגון בדביקות, אך הוא לא רצה להפסיקו.

מאוחר יותר שאל אבי את ר' זלמן: באיזה מאמר חסידות של אבי (הרבי מהר"ש) התבוננת בשעת מעשה?

ר' זלמן לא היה "רך הלב" – בכלל החסידים מקרעמענטשוג היו רחוקים מ"רכות הלב", ובפרט ר' זלמן – אך בכל זאת כאשר אבי שאל אותו את השאלה האמורה, הוא פרץ בבכי ודמעות נשפכו מעינו, וזה תפס את נשימתו עד שלא היה יכול לדבר. לאחר מכן כשרי זלמן נרגע מעט אמר לאבי:

מאמר חסידות פלוני שהרבי (מהר"ש) אמר בשבת פלונית.

חסידות הוא דבר אחר לגמרי

(כ"ק אדמו"ר [מהוריי"צ] שליט"א סיים:)
אה! מזה רואים שחסיד הוא דבר אחר לגמרי! חסיד איננו משכיל, ולא עובד, אלא חסיד! ודאי שחסיד הוא משכיל וגם עובד, – משכיל הוא הרי מוחין, דהיינו שמוחין יורדים ומתגלים בעבודת החסידות.

"זכור ימות עולם" – לזכור איך שהיה פעם

"זכור ימות עולם", בינו שנות דור ודור – כאשר ישנו ה"זכור ימות עולם", אזי הוא "בינו שנות דור ודור".

אי אפשר לומר כך, כי הרי נמצאים אנו בסביבה של תורה ועבודה, אך כאשר נזכרים איך שזה היה פעם – הלב בוכה!

לדעת שזה כלום!

שמעתי מאבי (הרבי הרש"ב) ששמע ביחידות אצל סבי (הרבי מהר"ש): חסיד אחד – אינני רוצה עתה לפרש בשמו התאונן פעם לפני כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, באמרו: לומדים ומתפללים, אך כל זה הוא כלום!

השיב לו הרבי הצמח צדק: זה עצמו אשר יודעים שזה כלום, הוא גם כן טוב!

הלב אינו מכיל את מה שהראש מבין

(כ"ק אדמו"ר [מהוריי"צ] שליט"א,
סיים:)

ממנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א לא פירש
אל מי כוונתו – ישנו את האימרה: "די קאָפּ
פאַרגעסט ניט וויפל די קאָפּ דאַרף פאַרשטיין,
און די האַרץ פאַרגעסט ניט וואָס די קאפּ
פאַרשטייט!" – הראש אינו שוכח כמה
שהראש צריך להבין, והלב אינו מכיל את מה
שהראש מבין!

השמחה כל כך נחוצה לנו!

(כ"ק אדמו"ר שליט"א ציוה לנגן, ואמר:)
הרי נאמר "ושמחת בחגך" – אם כן צריך
להיות לנו שמחה, והרי השמחה כל כך נחוצה
לנו, הן בגשמיות והן ברוחניות!

הנסיעה לנאות דשא

בקיץ תרנ"ה התחיל אבי (הרבי הרש"ב)
לנסוע בפעם הראשונה ל"נאות דשא"
"דאָטשע" כ"ק אדמו"ר אמר לי אז: הכוונה
בנסיעה זו (אל הדאָטשע) הוא, כיון שאני
רוצה שאתה תהיה לידי.

אז התחלתי לרשום רשימות מהענינים
ששמעתי מכ"ק אדמו"ר (הרבי הרש"ב).

ללא התפעלות!

בעת הסעודה נמשך הדיבור אודות
התמימים הראשונים שלמדו בליובאוויטש,
והזכירו את הרה"ח ר' שרגא פייוויש
זאלמאנאו שהיה "חוזר" בשנים "תרנ"ו-
תרנ"ט", ואמר כ"ק אדמו"ר [מהוריי"צ]
שליט"א:

אבי (הרבי הרש"ב) אמר עליו: הוא מכיל

ומכניס לתוכו ללא התפעלות, ללא התפעלות!

(1) נדפסו באגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ
ח"ט ע' קנב (מס"ו באב תש"ו), קנט ואילך
(מסו"ב אלול תש"ו). קסה ואילך (מאלול תש"ו).

(2) ראה גם שיחת ליל שמח"ת תשמ"ח ועוד.

(3) הובא באגרות קודש ח"ט שם ע' קס.

(4) ראה עד"ז (אודות הבעש"ט) באגרות
קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' רפה"ו. תנא
ואילך ח"י ע' קל"ט.

(5) ראה סה"מ תש"ז ע' 256 ואילך. לקו"ד
ח"ג תצא, ב. ועוד.

(6) ראה ספר הניגונים ח"א ניגון סא.

(7) ראה גם שיחת ל"ג בעומר תרצ"ב (יודפס
א"ה בסה"ש תרצ"ב). סה"ש תש"א ע' 28. שיחת
ש"פ בחוקותי תשכ"ב. וראה גם לקוטי דיבורים
ח"א פב, א.

(8) ראה גם סה"ש תש"ה ע' 123. וראה "בית
משיח" גליון 288 ע' 45 הע' 13.

(9) ראה גם סה"ש תרפ"א ע' 17 ועוד.